

**Klima Og Natur
Gladsaxe Kommune**

Rådhus Alle 7, 2860 Søborg

Telefon: 23803674

Mail: andada@gladsaxe.dk

Novafos A/S
Blokken 9
3460 Birkerød

20-10-2020

Dispensation til sedimentoprensning i regnvandsbassin B7, Højland Sø

Gladsaxe Kommune meddeler hermed dispensation fra Naturbeskyttelsesloven^a § 3 til opgravning af sediment i Højland Sø og Søndre Frøstjerne Sø, udvidelse af Søndre Frøstjerne Sø og etablering af en ca. 10 meter bred kanal mellem de to søer.

Dispensationen fra § 3 i lov om naturbeskyttelse gives jf. § 65, stk. 2 i samme lov. Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra meddelelsen.

Afgørelsen offentliggøres på Gladsaxe Kommunes hjemmeside www.gladsaxe.dk/natur den 20. oktober 2020.

Afgørelsen har været forelagt Miljøudvalget i Gladsaxe Kommune den 5. oktober 2020.

Til afgørelsen er knyttet en række vilkår, jævnfør afsnit herom.

Beliggenhed og ejerforhold

Højland Sø er på ca. 4.800 m² inklusiv en ø i midten. Søndre Frøstjerne Sø er på ca. 400 m². Begge søer er del af Novafos A/S regnvandssystem, og ligger på matrikler, der ejes af private grundejere. Højland Sø er beliggende på Værebrovej nr. 85, 87, 89, 91, 93A og 93B, 2880 Bagsværd, matr.nr. 22an, 22ce, 22cf, 22cg, 22du og 22ch alle Bagsværd. Søndre Frøstjerne Sø er beliggende på Frøstjernevej 26, 2880 Bagsværd, matr.nr. 7la, Bagsværd. Søernes beliggenhed fremgår af bilag 1.

---

^a Lov om naturbeskyttelse. Miljø- og Fødevarerministeriets lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019

Figur 1 Oversigtskort over projektområdet.

De private grundejere, der ejer søen og alle bredder er underrettet og har som ejere accepteret projektet. Novafos har en forpligtelse til at oprense regnvandsbassin B7, Højlund Sø jf. deklARATIONER af 25. januar 2016, samt 22.09.1964, samt spildevandsplanen.

Baggrund

Ingeniørfirma Thomas Aabling Vandmiljø har på vegne af Novafos A/S den 15. juli 2020 søgt om dispensation til at foretage sedimentoprensning i regnvandsbassin B7, Højlund Sø. Højlund Sø og Søndre Frøstjerne Sø har status af spildevandsteknisk anlæg og indgår i områdets regnvandssystem som forsinkelsesbassin. Højlund Sø modtager tag- og overfladevand fra veje og befæstede arealer i Værebroområdet. Vandet kan forsinkes og renses i de to søer, som står i forbindelse med hinanden via et rør. Vandet ledes fra Højlund Sø til Tibberup Å, som løber ud i Roskilde Fjord.

Formålet med projektet er, at Novafos kan opfylde følgende krav til bassinet:

1. At opstuve og forsinke regnvand fra veje, tage og befæstede arealer, så den nedstrøms recipient, Tibberup Å ikke eroderes og der ikke sker oversvømmelser af arealer langs Tibberup Å
2. Partikler og forurenende stoffer fra oplandet tilbageholdes og bundfældes i søen, så de ikke forurener Tibberup Å og i sidste ende Roskilde Fjord.

For at opfylde søens kapacitet til at forsinke og rense vandet, ønskes søen oprenset for ophobet sediment og udvides med 235 m² for at leve op til gældende dimensioneringsnormer for regnvands-bassiner^b. Den ønskede udvidelse af bassinets samlede opstuvningskapacitet sker ved afgravning af eksisterende lodrette beton- og stenkanter, som erstattes med naturligt skrånende brinker i Søndre Frøstjerne Sø og etablering af en cirka 10 meter bred kanal mellem Højlund Sø og Søndre Frøstjerne Sø.

De to søer er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, idet de er over 100 m² og der lever dyr og planter, der naturligt forekommer i søer og vandområder. I området lever blandt andet de strengt beskyttede padder spidssnudet frø og stor vandsalamander, som er bilag IV-arter beskyttet efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver.

^b Håndtering af en 5 års regn, der tager højde for klimaændringer med mere nedbør (klimafaktor 1,43).

Højland Sø er udvidet i 1960'erne i forbindelse med udbygning og kloakering af Værebrosområdet. Der har sandsynligvis været en delvis oprensning af Højland Sø i 1980'erne. Det vurderes, at der er ophobet ca. 7000 m³ sediment i hele regnvandsbassinet. Sedimentet er aflejret i et ca. 160 cm tykt lag på bunden, hvilket betyder, at vanddybden nu er mindre end 60 cm. En oprensning er meget nødvendig på nuværende tidspunkt.

Ansøgningsmaterialet er nærmere beskrevet i bilag 2, som består af det oprindelige ansøgningsmateriale inkl. efterfølgende dialog mellem rådgiver og sagsbehandler.

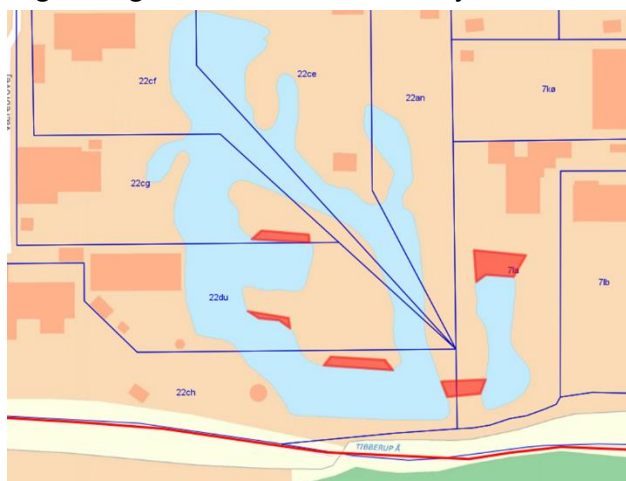
Projektbeskrivelse (bilag 1 og 2)

Der er søgt om at oprense hele regnvandsbassinet. Oprensningen vil ske ved at man pumper vandet af søen til udløb i Tibberup Å, derefter kan sedimentet graves op. Sedimentet køres til kontrolleret afvanding/deponi. Det oppumpede vand ledes først igennem en bundfædningscontainer, så eventuel opslæmmed sediment i pumpevandet fjernes i det omfang sedimentet bundfælder, og Tibberup å skånes for eventuel sedimenttilførsel. Der vil blive kørt på bunden af søen med maskiner, som skubber slammet frem til en læsseplads ved stien i mosen, hvorfra sedimentet læsses på lastbiler. På nær ved læssepladsen vil der ikke blive kørt med maskiner på brinkerne.

I den nordvestlige del, hvor rørskoven og dunhammer er vokset ud i søen, vil det også blive oprenset, så søen reetableres i sin oprindelige udstrækning. Sidstnævnte er et krav i deklARATIONEN fra 1964 om anvendelse af søen som regnvandsø.

Flere steder, særligt på øen, er pilekrattet vokset langt ud over bredderne. Pilekrattet vil blive skåret tilbage i det omfang det er nødvendigt for at komme til med gravemaskinen.

Udgravning af brinken i Søndre Frøstjerne Sø samt øvrige brinker er beskrevet i bilag 1 og 2.

Figur 2 røde markeringer viser udgravning af sydvendte

Kanalen der graves mellem de to søer, bliver ca. 10 bred, se også bilag 1 og 2.

Afgørelse og vilkår

Gladsaxe Kommune meddeler dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3 til opgravning af sediment i Højland Sø og Søndre Frøstjerne Sø samt udvidelse af denne. Desuden dispenseres der til etablering af kanal, der forbinder de to søer, der tilsammen udgør regnvandsbassin B7, Højland Sø. Projektet gennemføres efter aftaler i følge i bilag 2, desuden er vilkårene for denne dispensation godkendt af rådgiver.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

1. Af hensyn til dyre- og plantelivet skal arbejdet foregå i perioden 15. oktober til 28. februar. Tidspunktet for arbejdets igangsættelse skal anmeldes til natur@gladsaxe.dk senest én uge før opstart.
2. Der må ikke graves i fastlandets brinker og fast bund i Højland Sø. Der skal sikres mindst mulig påvirkning af søens egentlige bund. Brinkerne efterlades jævnt skrånende i det omfang det er muligt. Hvor rørskoven vokser i den faste bund, skal denne bevares.
3. På enkelte mindre dele af de sydvendte brinker på øen i Højland Sø, bortgraves en del af brinken, så der dannes lavvandede paddezoner. På bilag 1 ses skitse over placering af paddezoner. Den præcise placering af paddezoner aftales mellem gravefører og Gladsaxe Kommune. Alt plantemateriale (træstammer, grene, rødder) samt jord der fjernes ved etablering af paddezoner, placeres på øen i mindre bunker som overvintringshabitat for padder mm.
4. For Søndre Frøstjerne Sø gælder generelt, at de nye brinker skal etableres med en maksimal hældning på 1:3 hvor dette er muligt. Specifikt for de sydvendte brinker i Søndre Frøstjerne sø gælder, at disse skal etableres med en hældning på 1:5.
5. Hvor der bortgraves land mellem de to søer, herefter betegnet kanalen, skal bunden graves i en dybde på cirka 1,5 meter, som Sdr. Frøstjerne Sø. Den sydvendte brink i kanalen anlægges med en lav hældning 1:5 fra brinken og minimum 4m ud mod midten. Herefter kan bunden anlægges stejlere. Den nordvendte brink anlægges med en forholdsvis lav hældning 1:4 minimum på den første meter nærmest brinken.
6. Der må ikke efterlades opgravet materiale i søen. Det opgravede plante- og jordmateriale skal håndteres og bortskaffes jf. Miljøbeskyttelsesloven^c og Jordforureningsloven^d.
7. Opsamling og bortkørsel af sediment skal ske uden spild på omkringliggende arealer.
8. De store dammuslinger der findes i sedimentet i forbindelse med oprensningen, skal optages og opbevares, så de kan genudsættes i søen ved endt oprensning.
9. Rødder af bukkeblad og andre flydebladsplanter, skal optages og placeres under vintermåtter i oprensningsperioden. Efter endt oprensning placeres de i søen. En

---

^c Lov om miljøbeskyttelse. Miljø- og Fødevareministeriets lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019.

^d Lov om forurennet jord. Miljø- og Fødevareministeriets lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017.

naturmedarbejder fra Gladsaxe Kommune vil indledningsvist i projektet udpege de konkrete planter i samarbejde med graveførere.

10. Alle maskiner, der er på eller i søen skal anvende biologisk nedbrydelig hydraulikolie.
11. Der skal ved arbejdets start være en tilsynsførende for Novafos til stede, der sikrer, at oprensningen udføres som beskrevet og at vilkår overholdes.
12. Tilkørselsstederne og læsseplads skal reetableres efter oprensningen. Inden for søernes bredzone og dermed det beskyttede område, skal reetableringen foregå uden tilførsel af jord og muld. Der må ikke tilplantes eller udsås inden for det beskyttede område.
13. For at sikre fremdrift skal Gladsaxe Kommune inviteres til at deltage i minimum to statusmøder med entreprenør og tilsynsførende for Novafos. Møderne skal afholdes i december og januar.
14. Gladsaxe Kommune skal modtage en færdigmeddelelse, så snart arbejdet er udført.

Hvis der findes arkæologiske levn som f.eks. samlinger af sten, sortfarvet jord, knogler, potteskår eller mønter, skal arbejdet standses og Kroppedal Museum gives besked, jf. museumsloven § 27, stk. 2.

Eksisterende forhold

Højland Sø

Højland Sø er en næringsrig sø på cirka 4800 m² med en ø på cirka 850 m² i midten. Søen har en fast bund i gennemsnit 200 cm og en maksimal dybde på 290 cm. Den faste bund består af tørv og ler. Kanterne er tæt ved lodrette og kunstigt gravet i forbindelse med etablering af søen som regnvandsbassin efter 1958. Øen blev skabt under udgravningen, da jorden der ikke blev gravet ud. Øen er i dag skovbevokset med birk og pil, som primære træarter. Den vurderes at have et moderat højt naturindhold med flere positive strukturer som dødt ved og kvasbunker. Søen modtager overfladevand fra oplandet mellem søen og Ringvej 4. Oplandet er 27,5 hektar, hvoraf 7,8 hektar er befæstede veje og tage, der leder regnvandet til søen, svarende til et reduceret areal på 5,1 hektar.

Der findes en forholdsvis artsrig undervandsvegetation som dækker ca. 10% af søens areal. Denne er dog ikke særlig godt udviklet, da der frigives en del næringsstoffer fra den næringsrige og tykke slambund, hvilket giver anledning til en stor produktion af planteplankton og mange trådalger, som periodevis gør søvandet uklart og skygger undervandsplanterne væk. Flydebladsvegetationen er artsrig og dækkede ca. 5% af søens vandoverflade i 2018. Der er blandt andet tale om sumpplanten bukkeblad, som er en ualmindelig art.

Rørsumpvegetationen dækkede ca. 15% af søens areal i 2018.

Smådyrslivet er artsrigt med en del ualmindelige arter, dog er ingen rødlistede arter observeret. Eksempelvis er der en gammel bestand af dammuslinger, som vil have svært ved at reetablere sig selv, hvis den fjernes fra søen, derfor ønskes den bevaret og genudsat efter oprensningen. Der findes en artsrig paddebestand med seks arter, der bl.a. rummer

spidssnudet frø og stor vandsalamander som er beskyttet af habitatbekendtgørelsen^e. Bestandene af stor vandsalamander og spidssnudet frø vurderes til at være små, da arterne ikke trives med søens nuværende tilstand.

Søndre Frøstjerne Sø

Sdr. Frøstjernevej Sø er cirka 400 m². Søen er som Højland Sø stærkt næringsbelastet med en blød og sort dyndbund, hvor vandoverfladen om sommeren er helt dækket af flydebladsplanter, så der næsten ingen rodfæstede undervandsplanter findes. Brinkerne er kunstige og stejle og dele af brinkerne er befæstet med betonvæg. Paddebestanden og smådyrslivet er moderat artsrigt. Der er observeret spidssnudet frø i søen.

Høring

Projektet har været drøftet på et møde med grundejerne den 8. juli 2020. Grundejerne har accepteret projektet og ønsket oprensningen gennemført. Desuden har de ønsket at bevare øen og selv forslået at udvide Søndre Frøstjerne Sø, for at imødekomme kravet om udvidelse af regnvandsbassinet.

Lovgivning

Naturbeskyttelsesloven

Det omhandlende regnvandsbassin er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og er derfor omfattet af forbuddet mod tilstandsændring, jf. naturbeskyttelseslovens § 3 stk. 1. Formålet med naturbeskyttelseslovens § 3 er blandt andet at sikre, at der ikke foretages ændringer i tilstanden af beskyttede søer. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde, jf. naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2, dispensere fra forbuddet mod tilstandsændringer. Ved administrationen af dispensationsbeføjelsen må der ikke ske beskadigelse af yngle- og rasteområder for særligt beskyttede arter (se herunder). Ligeledes må dispensationen ikke skabe en uheldig og uønsket præcedens for fremtidig administration af områdets § 3 beskyttelsen.

Natura 2000 og beskyttede arter

Der kan ikke meddeles dispensation fra naturbeskyttelsesloven §§ 16.stk. 1 og 17. stk.1, hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt negativt, jf. bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter § 6, stk. 1 og stk. 2 samt § 7, stk. 2 nr. 1. Ligeledes kan der ikke gives dispensation, hvis projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-dyrearter eller ødelægge bilag IV-plantearter, jf. samme bekendtgørelse § 7, stk. 2, nr. 1 og § 10, stk. 1.

---

^e Habitatbekendtgørelsen nr. 1595 af 06. december 2018

Vurdering og begrundelse

Naturbeskyttelsesloven

Gladsaxe Kommune meddeler dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3, stk. 1 til det ansøgte projekt, da det vurderes, at projektets gennemførelse vil forbedre søens vandkvalitet samt levevilkårene for søernes bilag IV arter. Desuden er det et særligt tilfælde, at søerne tilsammen udgør et regnvandsbassin, der skal oprensnes efter en deklaration. Det vægtes i dispensationen, at oprensningen af regnvandsbassinet har en positiv effekt på kvaliteten af det vand der ledes til Tibberup Å, ved at forbedre søens evne til at tilbageholde sediment. Det vægtes også positivt for afgørelsen, at projektet ønsker at bevare den værdifulde ø i Højland Sø, hvorfor man i stedet foreslår at udvide Søndre Frøstjerne Sø, hvilket bidrager med en solesponeret skrå brink til glæde for mange artsgrupper.

Rent biologisk vil oprensning af søerne kun udgøre en midlertidig påvirkning. Plante- og smådyrslivet vil ret hurtigt indfinde sig igen i søerne. Det forventes at efter to til tre år vil søerne igen have en veludviklet undervandsvegetation og et artsrigt smådyrsliv. Desuden vil oprensningen medføre fjernelse af fisk, der spiser paddeyngel. I dag er der kun få gode ynglesteder for padder tilbage i søen. Etablering af lysåbne og lavvandede arealer langs søbredden, vil gavne padderne m.fl. der benytter disse i yngletiden.

Uddybning af vurderingen

Højland Sø har sidst været oprenset i 1980'erne og fordi det er et regnvandsbassin, er vanddybden nu lav, bunden er dækket af tykt sediment og vandet er forurenet med næringsstoffer der resulterer i en begrænset undervandsvegetation. Hvis der ikke foretages en oprensning, vil søen med tiden gro til bl.a. med tagrør og dermed ikke længere være et egnet levested for de dyr og planter der i dag er knyttet til søen. Søndre Frøstjerne Sø er ligeledes en stærkt næringsrig sø under kraftig tilgroning.

Natura 2000

Gladsaxe Kommune vurderer, at nærværende projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter ikke kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Området ligger ca. 2,5 km fra Natura 2000-område nr. 139 "Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov" og der er ingen fysisk kontakt mellem projektområdet og Natura 2000-området.

Bilag IV arter

Plante- og dyrelivet er senest registreret i 2018, hvor der er fundet bilag IV arter i projektområdet. Der yngler både spidssnudet frø og stor vandsalamander i Højland Sø og spidssnudet frø i Søndre Frøstjerne Sø. Begge arter er fundet i henholdsvis tre og fire andre søer i området tæt på Højland Sø og Søndre Frøstjerne Sø. Der vil derfor ske en vis indvandring af voksne individer af spidssnudet frø og stor vandsalamander fra de omkringliggende søer.

Spidssnudet frø foretrækker at yngle i vandområder med en lysåben og lavvandet bredzone. Disse partier i søen er i dag stærkt begrænsede og vil uden oprensning med tiden forsvinde helt pga. det stigende lag af sediment i søen. Spidssnudet frø er kun i søen i yngleperioden fra

ca. april til juni, resten af året raster og fouragerer de hovedsageligt på landjorden. Da selve oprensningen ligger uden for yngletiden og da arbejdsområdet på land udgør en meget begrænset del af søens omgivelser, vil oprensningen kun i ringe grad påvirke rasteområder for spidssnudet frø. Med forbedret vandkvalitet og etablering af lavvandede områder vurderes det at projektet vil medføre forbedrede ynglemuligheder, og at området generelt får en forbedret økologisk funktionalitet for arten.

Stor vandsalamander foretrækker at yngle i lavvandede områder med vegetation af undervandsplanter hvorpå den lægger sine æg. Arten opholder sig i søen fra april og lægger sine æg fra slut april og i maj. I vinterhalvåret overvintrer langt de fleste dyr på land. Da selve oprensningen ligger uden for yngletiden, og da arbejdsområdet på land udgør en meget begrænset del af søens omgivelser, vil oprensningen kun i ringe grad påvirke rasteområder for stor vandsalamander. Med forbedret vandkvalitet og etablering af lavvandede områder vurderes det, at projektet inden for et til to år vil medføre forbedrede ynglemuligheder og at området generelt får en forbedret økologisk funktionalitet for arten.

Kort om at klage

Både du og en række andre kan klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du skal klage senest den 20. november 2020.

Se flere oplysninger om at klage i bilag 3.

Afgørelsen kan desuden indbringes for domstolene. Det skal ske inden seks måneder fra den dag afgørelsen er offentliggjort, altså senest den 20. april 2020.

Med venlig hilsen

Anders Adams
Cand.scient.

Vedlagt er:

Bilag 1: Kort over området og projekttiltag.

Bilag 2: Ansøgningsmateriale inkl. supplerende materiale.

Bilag 3: Klagevejledning.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dngladsaxe-sager@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening i Gladsaxe v. Kurt Loftkjær, kurt@loftkjaer.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening Gladsaxe (DOF Gladsaxe), Gladsaxe@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF), Natur@dof.dk

Friluftsrådet, kreds@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet v. Anne Merete Palmgren, retepalmgren@gmail.com

Novafos, v. Joshkun Yolju, joy@novafos.dk

Ingeniørfirma Thomas Aabling Vandmiljø, ta@tav.dk

Grundejerne:

Sanne & Andreas Lund

Nina & Carsten Falk Hansen

Ulla Løhren

Birgitte & Martin Bomholt

Jørgen Peter Jensenius Kludt

Kenneth Tolstrup Kristensen

Jakob Ohlenschlager